

Inserati se sprejemajo in velja trikotna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, ne frankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravišstvo (administracija) in ekspedicija na Starem trgu h. št. 16.

SLOVENEČ

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " — "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljanje velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je v Ljubljani tiskalnice št. 7.

Izhaja po trikrat na teden in sicer v torek, četrtek in soboto.

Viktor Emanuel. †

Ko so nedavno liberalni časniki iz Rima poročali, da Pij IX. ne morejo več dolgo živeti, in da že skoraj umirajo, se tem časnikom pač ni sanjalo, da bodo nekaj tednov pozneje svetu res naznanjali smrt iz Rima, toda ne smrti papeževe, ampak smrt tistega moža, ki je sv. očetu prizadejal naj več britkosti in ki je najbolj kriv njegovih sedanjih stisk in težav. Ko so Pij IX. zadnjič bolehal za svojo navadno boleznijo, bil je italijanski kralj še krepek in zdrav; zdaj so sv. oče okrevali, Viktor Emanuel pa je mrtev. V soboto 25. t. m. je zbolel za pljučnico, pa čez 4 dni, 9. t. m. bil je že mrlič. Kakor telegraf poroča, prejel pred smrtjo še dokaj vesel sv. zakramente vpričo avstrijskega poročnika Haymerleta in svojega sina pa sinahe, s kterima je še nekoliko govoril. Potem je poklical svoje navadne postrežnike, s kterimi se je tudi nekaj minut razgovarjal, ob 1/23. ure pa mu je postalo huje in nekaj minut pozneje je izdihnil svojo dušo.

Viktor Emanuel, narstarejši sin kralja Karla Alberta, se je rodil 14. marca 1820; tedaj še ni bil celo 58 let star. Po prostovoljni odpovedi svojega očeta postal je l. 1849 kralj sardinski, l. 1861 pa kralj italijanski. Žena njegova je bila avstrijska nadvojvodinja Adelaida, hči nadvojvoda Rajnerja, s katero se je poročil 12. aprila 1842, ki mu je pa že 20. januarja l. 1855 umrla, poročivši mu 2 hčeri in 3 sinove, kterih najstarejši Humbert, roj. 14. marca 1844, je sedaj postal njegov naslednik na kraljevem prestolu italijanskem.

Viktor Emanuel je čudna prikazen v zgodovini. Sin čisto katoliške, cerkvi in papežu vdane rodovine, ki šteje med svojimi sorodvinci več svetnikov, postal je eden najhujših protivnikov njenih. Temu je bila kriva oholost in vladohlepnost. Že njegov oče Karl Albert je hotel zakonite vladarje iz Italije pregnati in ustrojiti edino Italijo. Pa njemu se to ni sponeslo in vojska, katero je bil l. 1848 iz tega namena prišel zoper Avstrijo, se je zanj nesrečno končala. Ali česar ni dosegel oče, to je hotel doseči njegov sin Viktor Emanuel s pomočjo revolucije. In res je v 14 letih s pomočjo francoskega cesarja Napoleona dosegel toliko, da je vladarje italijanske pregnal in tudi papežu vzel njegove dežele, ter mu pustil samo vatican, iz kterega papež še niso prišli, odkar je Viktor Emanuel Rim proglasil za glavno mesto kraljestva italijanskega. Pa rovarji, kterim se je bil kralj vdal, niso bili zadovoljni, da so papežu vzeli deželo, oni so svojo srd ohrnili tudi proti cerkvi sami, ter so začeli še škofo in duhovnike preganjati, samostane zatirati, redovnike in redovnice brez odškodovanja sem ter tje goniti. Italija se je na ta način res zrla v eno celoto, ter kraljevo krono Viktorju Emanuelu posadila na glavo, vendar pa kralj ni bil srečen in kraljevina njegova tudi ne. Ker je bil v katoliški veri rojen in izrejen ter v srcu od resničnosti njene prepričan, ga je hudo bolelo, da so se bili papež od njega obrnili, ter ga z njegovimi vdeležniki vred izobčili.

Pisarij je sv. očetu in večkrat skušal se

jim približati; ko so bili zadnjič papež bolni, poročali so nekateri katoliški listi prav za trdno, da je bil celo po noči prišel v vatican k papežu. Ker pa tega ni mogel doseči, da bi bili Pij IX. odobrili njegovo ravnanje, ga je to silno peklo, kakor je sam pri neki priliki omenil nekemu nadškofu, svojemu bivšemu učitelju, rekši: „Io soffro come un dannato — trpim kakor kak pogubljenec.“ V Rimu kar ni mogel biti, dasi je glavno mesto Italije; mudil se je zdaj v tem, zdaj onem mestu in splošno se je mislilo, da ga smrt ne bo našla v Rimu. Razun nemirne vesti zaradi nepravice in okrutnosti, ki so se z njegovim privoljenjem godile cerkvi, ga je pa menda tudi trla zavest, da ni varen na svojem prestolu, da je le onemoglo orožje revolucije, ki mu je k nogam položila zedinjeno Italijo, ki pa ne trpi, da bi se ji ustavljal, ter čaka samo ugodne prilike, da bi tudi njega, ki ga je tolikanj božala, odstranila, v tla pohodila, ter iz zedinjene Italije ustrojila italijansko republiko. Smrt ga je te nevarnosti rešila; umrl je kot kralj italijanski, umrl je celo v Rimu, kterega se je v življenju tolikanj ogibal, da bi se v njegovi smrti tem očitnejši pokazala pomoč, s katero Najvišji brani svojega namestnika na zemlji.

Ta smrt je gotovo hudo pretresla Pija IX. ki so ranjkemu kralju že takrat, ko je Romagnu od njih zahteval, rekli: „Zelo sem žalosten, a ne zavoljo sebe, ampak zavoljo nezgode, ki bode prišla na vašo dušo.“ na drugi strani pa mora oživljati njihovo upanje, da bodo še doživeli zmago sv. katoliške cerkve

Jaroslav Čermak.

(Dalje.)

Prvi glas slave Čermakove razsula je po svetu krasna njegova slika „Husiti“. Tisti predmet je bil naslikal tudi glasoviti nemški slikar Lessing, ter je to svojo sliko skupaj s Čermakovo izpostavil, pa bil je od zadnjega daleč nadkriljen. Kritika je priznala prvenstvo Čermaku, in sami Nemci, seveda z velikim jadam, morali so priznati, da je njihov zemljak od našega Čermaka sjajno premagan. Ali prava Čermakova slava počimlje še le l. 1867. Bilo je to za svetovne razstave v Parizu, kjer je slavenska umetnost pravo slavje slavila. Poljaci, med kojimi sta se posebno odlikovala Ivan Matejko in žaližbože prerano umrl Artur Grotger, pa Rusi in na zadnje tudi naš umetnik razstavili so tukaj svoje slike, ali daleč nad vsemi pobudi vseobčno pozornost velika Čermakova slika: „Bašibozuci vode hercegovatke devovke na sajam v Jedren.“ Po vseh tadanjih časopisih so se čitale duhovite kritike o tej izvrstnej sliki, ter še vse niso dosta mogle nahvaliti tega prelepega dela. Čermaku so precej prisodili prvi lovor-venec, ter ga uvrstili med prve slikarje današnjega veka. To sliko

pa je kupil belgijski kraljevski muzej v Bruslju za 20.000 for., kjer še dandanes stoji izpostavljena, potem ko je bila skoraj po vseh z amenitejih mestih evropskih izložena. Pri tej priliki je prišla tudi v bečki „Künstlerhaus“, kjer se je Dunajčanje niso mogli dosti načuditi. Takrat se je mudil na Dunaju hrvatski pesnik Utješenovic — Ostrožinski, kojega je Čermakova slika tako navdušila, da je precej po njej sestavil pesem „Robije.“ Navesti hočemo samo nekoliko vrstic te pesmi, ki najlepše opisuje Čermakovo sliko. Pesnik namreč poje: „Jeste l' voljni gledat naše jade, — Velje jade na prostoru malom? — Pristupite ovoj slici divnoj; — Suzami (s solzami) je ona naslikana, — Suzami ču vam ju tumačiti; — J ona će sama besjediti — O golemu moga roda jadu, — I vama je ronit (točiti) suze gorke. — Nikada vam s uma saći neći!“ — In zares je to krasna slika! Šest hercegovskih devovki kakor šest rosnih kapljic spremljate dve človeški grdobi — dva črna turška bašibozuka. Nebo se je zmračilo, kakor da hoče pokriti svoje lice, da ne bi gledalo tužnega prizora. Bašibozuka sta se vsela vsak na svojo stran kakor dva lačna volka, a med njima v sredini so devovke, od kojih dve stoje, druge pa so se

vsele ali pa vlegle. Vsim je videti na licu neka neizrečena bolest in skrb, kaj da se bode z njimi dogodilo. Človeka ta prizor posebno gine, kri mu v telesu zavre, pest se mu stišče in zdajci misli, da bi skočil, zdrobil gadne turške zveri, rešil tužne dovojke, pa jih popelje njihovemu domu ter tako vrne roditeljem milo hčerko, bratu nežno sestrice, a zaročencu morda verno ljubo. Ali kaj pravim! Bog ve, so li tudi ti še živi, ni li morda tudi njim že porinil turški divjak noža v junaško srce, a od kuče in domačije ni morda niti kamena več. Tužen je ta prizor, da tužneje ne biti more — očiten dokaz turških grozovitosti! Hrvatski beletristični list „Vienac“ je prinesel to sliko v drvorezu l. 1875 (br. 28), a more se dobiti za 20 novč. tudi v odpravištvu istega lista na debelem papirju.

Druga Čermakova slika in mnogo bolja od prve je „Ranjeni Črnogorec“ V Parizu, Pragi in Beču bilo je z velikim oduševljenjem pozdravljano to prekrasno delo velikega Čermakovega talenta, a na tisoč in tisoč eksemplarov kopij te prelepe slike se je razširilo po celem svetu. (Požrtvovna dionička tiskara v Zagrebu dala je prirediti v svojej nakladi lep bakropis iste slike, ter se moro dobiti za

za katero tolikanj trpé in molijo, ker vidijo, da je Bog nenadoma še v trdnih letih k sebi poklical najpoglavitnejše provzročitelje sedanjih britkosti sv. cerkve, ministra Kavura, cesarja Napoleona in kralja Viktorja Emanuela, med tem ko so oni, pri 85. letih in po tolikih britkosti in težavah nenavadno trdni in krepki!

0 novinarstvu.

III.

Ni zadosti, da katoličan le ne podpira sovražnih časnikov, temuč on mora tudi pozitivno pripomoči dobrim listom. To sledi že iz tega, kar smo omenili o važnosti katoliškega novinarstva nasproti nevarnosti liberalnega; čim bolj spoznamo, kako škodljivo da je katoliški reči brezbožno časopisje, vidimo pa nje gov globok vpliv, čim bolj nasproti vidimo, kako slabo je še katoliško časnikarstvo, ki je v sedanjih razmerah edino v stanu, v okom priti ti nevarnosti, tim jasneje nam mora biti, kako važno je za vsacega katoličana, da po moči, bodisi duševno, bodisi gmotno podpira dobro novinarstvo. V tem vjemajo se z nami najveljavnejši voditelji katoliški; tudi več škofov je razglašalo svojo pritrditev tem nazorom; znano je, da jih je tudi več, ki imajo novine pod svojim vplivom, v katerih razširjajo prave nazore med duhovščino in ljudstvom.

Najpopred o dušni podpori!

Kdor bere domače liste, čutil se bo najti skoro vedno le ene pisavce, vedno le ena imena. Če je list tako bolj edin, je pa na drugo stran bolj dolgočasen, bolj enoteren. Od kje tako mala podpora? Nam li manjka zmožnih pisateljev? Jaz bi mislil, da ne; kdor pozna našo duhovščino (vsaj poglavitno ona piše v katoliške namene), ne more tajiti, da jih je mnogo, ki imajo potrebno sposobnost; posebno med mlajimi, ki so vajeni tudi slovničnega pisanja, jih je prav veliko, ki bi bili v stanu izdelovati izvrstne članke po osebin in obliki. Da je pa vendar pri takih razmerah faktično ne drugače, temu dalo bi se navesti mnogo razlogov. Sebičnih in samopridnih ne bom našteval; tudi boječnosti zaradi raznih nevarnosti od vseh strani ne bom omenjal. Le nekatere izgovore bom skušal zavriniti. Pravijo nekteri: „Časniki so slabi, članki malovredni;“ dobro tedaj potrudite se po moči, da spišete kaj bo-

5. for. Že jeseni pa je izšla ta slika v nakladi g. Bothea tudi v oleografiji, vrlo dobro zadeta. Dobiva se po 35 for. Priporočamo jo našim bogatejim hičam in čitalnicam. Doba je že enkrat, da odstranimo iz svojih dvoran izključljivo tujinstvo, ter da se enkrat kinčamo tudi s svojim perjem.) Ranjenega starčeka junaka nóse hrabri drugovi z bojišča, a žene črnogorske, ki srečajo nosilce, pozdravljajo z velikim spoštovanjem slavnega mučenika. O natančnej vrednosti te slike netrebamo spominjati, dosta bode, ako navedemo sledeče besede vrlega hrvatskega veštaka in umetnika dr. Iz. Kršnjavega: „Čermakova slika (ranjeni Črnogorec), bodi pravo rečeno, boljša je nego koja koli bodi Corneliusova v monakovskeji gliptoteki, ker je bolje slikana, a ravno tako lepo risana, ako ne še bolje. Naj kdo pove kojega slikarja, ki bi onega starca na tako težak način skrčenega ne samo slikati nego tudi črtati umel, naj imenuje človeka, ki bi eno starko iz leve strani z večim sentimentom (čutilom) in bolj tehniko izdelal. Ona devotka, ki upozoruje drugarice, ki se okoli skale stiskajo, da naj se obrnejo, ni li to tip, kakoršnega vsa nemška šola lepšega narediti ni mogla!“

(Konec sledi.)

ljega; vredništvo gotovo bo rado sprejelo primerne spise; časnik bode se duševno mogel le povzdigniti, ako najbolji pripomorejo svoje. So tudi nekteri, ki tožijo, da nimajo časa, pa tem je pač najmanj verjeti; vsak mesec se že vtrga kaka urica tako koristni reči, ki bi se sicer porabila v zabavanja dvomljive vrednosti; če jih bo pisarilo več, ne bode treba, da posamesni žrtvuje ves svoj čas. So nekteri, ki tako z višocega doli gledajo na katoliško novinarstvo; nevredno se jim zdi, da bi proizvode svojega truda podajali za časniške članke, kakor da bi imeli veljavo le za en dan; tudi ni pričakovati, ker njih glavna nadloga je prevezetnost; ko bi oni malo pomislili, kako izvrstni možje so se darovali publicistiki, spoznavši njeno važnost in korist, morda bi premenili svoje nazore.

A so pa tudi taki, ki principijelno ne ljubijo novinarstva, ki se ga boje, kakor pridobitka novega časa, ki imajo za nepotrebno zapravljen čas onega, ktere ga kdo porabi za pisanje ali branje časnikov. Tudi jaz nisem onih, ki iščejo v časnikih izvleček in vrhovnost vse modrosti in vednosti, marveč nasproti pripoznam, da je novinarstvo mnogo pripomoglo k nesamostalnosti v mišljenji, k odvisnosti v delovanji, da je mnogo krivo dandanes vladajoče površnosti, a če zavržete, kar je slabega, zakaj ne sprejmete, kar je dobrega? Vi povsod vidite le liberalno novinarstvo; da — ono je neizmerno škodilo ne le veri in npravu, ampak tudi duhu samemu; a če se ozremo na izvrstne nasledke katoliškega novinarstva, če preiščemo temeljno resnico, ki je podlaga časnikarstvu, spoznali bomo, da je novinarstvo v sedanjih razmerah opravičeno samo na sebi, da je potrebno posebej katoliško. Vednost je škodila cerkvi, a ktera? Napčna, zlorabljen; isto tako novinarstvo. Gotovo ne taji nihče, da nam je treba orožja proti brezbožnemu časopisju; če nam vzamete katoliško novinarstvo, dajte nam drugo orožje, ki bi ga bilo v stanu nadomestovati! Katoličani moramo se marsikaj učiti od sovražnikov; zakaj otroci teme so umnejši, kakor otroci luči.

Večina pa vseh onih, ki se izgovarjajo na različne načine, je prelahkomišljena in premlačna; in to je glavni vzrok. Koliko dalo bi se storiti, ako bi bili bolj goreči, bolj darovalni, bolj delavni! Posebno v oziru dopisov stori se tako malo in vendar je v vsaki dekaniji kdo, ki bil bi v stanu poročati v katoliške liste posamezne dogodke dotičnih krajev; drugi, ki niso za pisanje, naj bi ga vsaj s stvarino podpirali.

Z bojišča.

Turki že skoraj ne bodo imeli vojakov, da bi branili glavno mesto pred sovražnim napadom. **General Radecki je namreč na Šipkinem klanecu 9. t. m. vjel vso turško tam nastavljeno vojno, to je 41 batalijonov z 10 baterijami in enim polkom konjikov.** Ob enem je bil general Karzev 7. t. m. odposlal 4 batalijone in 300 kozakov, ki so Turke prijeli pri Kornaru, kjer so jim zapirali pot čez Trojanski prelaz, ter jih pregnali in zastavo rusko nataknili na Balkanu na kraju, ki je eden najvišjih. Ruska prednja straža se je pomaknila proti Tekeu. 6. t. m. je polkovnik Krasovski Turkom vzel Ahmedli, 7. pa Devičjo Mogilo ter jih vrgel nazaj do Staraje Reke. Turkov je padlo pri tej priliki 270, Rusi so v obeh dneh imeli 18 mrtvih in 187 mož z 2 častnikoma pa ranjenih. Knez Mirski je zasel Kazanlik, Skobeljev pa vas Šipko.

Potrosavski polk je brez boja 7. t. m.

vzel Kislo na cesti proti Tverdici, Seleginov polk pa se je iz Zlatarice pomaknil proti Stavroški planjavi, kjer je bilo 600 oboroženih turških podložnikov.

Pri Vidini so bili Turki planili iz trdnjave na tam stoječo rumunsko vojsko, pa niso nič opravili. Mostovi čez Donavo so še vsi podrti.

Črnogorcem se je trdnjava v Baru vdala na milost in nemilost.

Srbi so zasedli Leskovac na jugu od Niša, ktere ga so bili Turki popustili. Kuršumlje pa so Turki boje zopet vzeli.

Iz Erzeruma poroča Kapudan paša, da je premagal oddelek Rusov, ki so hoteli pri Ilidži razdejati telegraf. Rusko vradno poročilo pa pravi, da so pretrgali zvezo med Erzerumom in Trapezuntom. Muktar paša z nekim malim oddelkom stoji v Baiburtu, v Erzerumu pa zapoveduje Ismail paša.

Kaj bo z Bulgarijo?

V Carigradu so se vendar le odločili Ruse prositi za premirje in naposled z njimi skleniti mir. Vojaški načelniki so dobili povelje, da naj se o tej reči dogovoré z načelniki ruskimi. Premirje se bode boje sklenilo za en mesec ali k večem za 6 tednov in v treh dneh upajo v Carigradu zvedeti ruske pogoje. Turki bi seveda najraje videli, da bi ostalo vse pri starem, in da bi morda Rusi še sami trpeli vojne stroške; toda Rusi bodo to priliko porabili, da pobotajo s starodavnim dušmaninom zadnji račun, kakor je nedavno rekel veliki knez Nikolaj svojim vojakom. Mirovni pogoji, ki jih bode Rusija stavila, še niso znani, a toliko je gotovo, da bodo slovanske dežele rešene turškega jarma in da postanejo samostalne.

Že pred nekimi tedni so časniki to reč pretresali in že tedaj se je govorilo, da pride na prestol bulgarski kak evropski princ, samo ruski princ ne sme biti. Vedeli smo, in že davno naprej pravili, da si bo evropska diplomacija prizadevala, po mirni poti izviti Slovanom dobičke krvavega boja in prelite krvi, dobičke velikanskih žrtev ruskega naroda. Tedaj slovanski princ ne sme priti na bulgarski prestol? Zakaj ne? Zato, da Slovani v obče ne bodo imeli od te vojske nobenega dobička, nobenega pomnoženja svojih moči. Le slovansko misleč vladar zamore iz Bulgarije narediti slovansko državo; ravno tega pa Evropa neče; ona hoče Bulgare narediti mrtve za druge Slovane, hoče politike neveščemu narodu dati evropskega princa, kateri bo narod po svoje, to je v protislovanskem smislu odgojeval, in če mogoče odtujil Bulgare od drugih Slovanov in se morda še kedaj proti njim — bojeval.

Slovenci smo se veselili osvobojenja Jugoslovanov ne samo iz natornega sočutja, ampak tudi iz lastne koristi. Mislili smo dobiti na osvobodjenih Bulgarjih in Bošnjakih moralno zaslonbo, duševno pomoč; v drugem oziru pa smo zopet upali, da bo marsikateri Slovenec v tistih rodovitnih krajih svoj kruh našel, in si namesto v daljni Ameriki, tam poiskal drugo domovino; mislili smo na dalje, da bodo naši obrtniki tam doli „med brati“ svoje izdelke lažje prodajali, kakor med kakim tujim narodom. Vse te nade bi nam skoraj zatrla zvita diplomacija. Mislimo si v Bulgariji kakega nemškega princa! On bo le svoje ljudi, to je Nemce, k sebi vabil, le Nemcem bo v prvi vrsti odpiral vrata, da bodo tam doli lahko kupčevali. Če mogoče, bo tudi po malem začel deželo ponemčevati, ker nekteri Nemci brez tega živeti ne morejo. Saj se že Rumunci davno pritožujejo, da so dobili pruskega princa, ki hoče vse po pruskem izgledu organizirati.

a Rumunci so Romani, romansko pleme pa bolj trdno drži svoje posebnosti, in svojega jezika, kakor Slovan. Slovan je od sile mehak. In Bulgar bo celó z vsem zadovoljen, ker najslabša vlada bo boljša od prejšnje turške. Zato se je res zelo bati, da bi nam kak nemški princ v Bulgariji neznansko veliko škoditi zamogel. On bo hotel poznati samó svojega Bulgara; vsak drug Slovan Srb, Hrvat ali Slovenec, ki bo doli prišel, smatral se bo za tujca, in Nemec bo pred njim prednost imel! Poleg tega bi bil tak vladar pokoren migljeju Bismarkovemu, in bi vse to storil, kar bi mu ta nasvetoval. Le v ta namen je bil pruski princ Karol v Rumunijo poslan, da zadobi Prusija tam doli odločilno besedo; in če bi še v Bulgarijo prišel kak Hohenzollerec, potem bi bil jugoizhod popolno v nemški oblasti! V tem obziru bi še rajše videli Francoza, Laha ali Angleža, kateri bi se dali laglje predelati v Slovana, kakor kak Nemec, ki bi le nemško politiko uganjal Slovanstvu na kvar. Če prav prevdarimo, ima pa ravno kak nemški princ največ upanja, da pride na bulgarski prestol. Ruski car se bo hotel hvaležnega skazati za prijateljsko nevtralnost Nemčije, in ji bo radovoljno izpolnil njene želje. Morda je to že davno Bismark nameraval, in morda je prav zato tako ostentativno Rusijo podpiral, da bi mu Rusija zaupala, ter izročila lepo bulgarsko zemljo posredno njegovej oblasti. Žalostno bi bilo, ko bi se to vresničilo, in škoda bi bilo za prelito slovansko kri, če bi se naposled vsedel kak nemški princ na mehki sedež bulgarskega carstva in konečno morda še Madjarom zaveznik postal proti Rusiji, če bi se mu iz Berlina tako velevalo. Kajti pomisliti moramo, da rusko-nemško prijateljstvo ne bo dolgo trpelo, in za ta trenotek, ko se bo razrušilo, pripravlja Bismark morda že sedaj potrebne priprave.

Politični pregled.

V Ljubljani, 11. januarja.

Avstrijske dežele.

Državni zbor se je včeraj zopet sošel. Dela ga čaka obilno, ker bode imel pretresati in rešiti razne predloge o novi pogodbi z Ogersko, ki pa ne daje veliko upanja, da bi se dovršila tako gladko, kakor ste si mislile dunajska in ogerska vlada. Mnogo reči namreč je, o katerih se naša in ogerska zbornica ne morete porazumeti; naj imenitnejši so povračilo davkov, določilo skupnih stroškov, dolg 80 milj. gld. narodnej banki, davek od pridelkov in od žganja, podpora avstrijskega Lloyda in še nekatere različnosti glede colnine.

Cesarska namestnika Weber in Taaffe dobila, kakor piše „N. fr. Presse“, druge službe. „P. Lloyd“ pravi, da je grof Taaffe odmenjen za bankinega guvernerja.

Miletičeva pravda se je v Budapešti pričela. Od pozvanih prič jih 8 ni bilo prišlo; dolže ga veleizdaje, ker je v nekem govoru v Belgradu boje rekel, da se mora južni del od Ogerske odtrgati in zediniti s Srbijo. Miletič je rekel, da je bil takrat, ko je imel omenjeni govor, v Belgrad prišel in se knezu predstavil, da bi mu razložil, da nasprotovanje „Zastave“ proti srbski vladi ne velja vladajoči rodbini.

Vnanje države.

Angleška je sprevidela, da bi ne bilo dobro vtikati se v pomirovanje med Rusijo in Turčijo, ter je poslednji svetovala, da naj se sama obrne do Rusije. Kadar se bode pa mir sklepal, se hoče Anglija potegniti za evropske (?) in angleške koristi.

Na Italijanskem so po smrti Viktorja Emanuela njegovega sina Humberta oklicali za kralja, ki je potrdil dosedanje ministre. Ranjkega kralja je pred smrtjo spovedal od papeža poslani sakristan msgn. Marinelli, tudi papežev hišni prelat msgn. Cenni ga je obiskal, kraljevi kaplan Anzino pa mu je podelil sv. popotnico in poslednje sv. olje. — Vnanji državniki so se še tisti večer (9. t. m.) poklonili novemu kralju in mu izrekli svoje sočutje zaradi smrti očetove. Vradni list je pa objavil oklic novega vladarja do Italijanov. Novine so bile vse črno obrobljene.

Izvirni dopisi.

Z Mirne, 9. januarja. († Matej Vovk.) Danes smo hladni zemlji izročili truplo 7. t. m. v Gospodu preminulega g. Mateja Vovka, duhovnika v začasnem pokoju. Ranjki že več let ni bil trdnega zdravja; zadnjo jesen se ga je pa jetika tako zelo poprijela, da so vsi dvomili, ali bo še kdaj okreval, dasiravno si je sam do zadnjega upanje dajal. Ni še leto preteklo, kar je mirnska fara zgubila dva dušna pastirja v nar boljših letih. Po smrti župnika Müllerja je bilo farno oskrbovanje izročeno ranjkemu g. Mateju, kateri si je v tem poslovanji pri znani svoji občutljivosti zdravje še bolj spodkopal. Bil je pokojni narodnjak z dušo in telom, goreč in delaven kakor na cerkvenem tako narodnem pozorišču za blagor milega naroda slovenskega. To marljivost mu je menda že navdihnili ona krasna stran gorenjska, o kateri neumrlji Preširen poje: „da dežela kranjska nima lepšega kraja“, oni „kinč nebeški“, ona rajskaa okolica bleškega jezera, ki mora s svojo čarobnostjo razvneti čudeče srce k ljubezni do drage očetujave. — Rojen je bil namreč v Gradu ob bleškem jezeru 16. sept. 1841. Vstopil še kot dijak v red sv. Frančiška, posvečen v mašnika 24. sept. 1864. Bil potem nekaj let suplent na novomeški gimnaziji, kjer je dobil z višjim dovoljenjem odpust iz reda ter stopil med posvetne duhovne l. 1872. Kot goreč duhovni pomočnik deluje 2 leti v Mokronogu in potem na Mirni do lanske jeseni — kjer je zdaj našel tudi zadnji mir in počivališče na št. helenskem pokopališču. —

Ranjki Matej ni bil le v besedi narodnjak, ampak tudi v djani, kar je pokazal pri vsaki priliki. Podpiral je skoro vse slovstvene zavode, bil je ustanovnik slovenske Matice, dosmrtnik družbe Mohorjeve, naročen na več slovenskih in drugih konservativnih listov. Svojo bogato zbirko lepih slovenskih in drugojezičnih knjig je neki volil semeniški knjižnici ljubljanski. Ob volitvah je neutrudeno deloval za narodno stran; še pri zadnjih je — akoravno zelo slaboten, osebno podučeval ljudi, ki so ga bili tudi s sedanjim za domovino vnetim g. župnikom Urbanijem izbrali za volilca, da je v Trebnjem glasoval za narodne kandidate. — K njegovemu pogrebu se je zbralo veliko ljudstva iz domače, kakor tudi iz mokronoške fare, kjer je pastiroval, in mnogo njegovih znancev duhovskega in posvetnega stanu, ki so mu tudi razun v cerkvi za slovo ginjaivo zapeli pred hišo in na grobu. Končam pa to naznanilo gotovo s srčno željo vseh nazočih, da bi nebeška kraljica, ktere milo podoba je on tolikrat gledal in ktere slavo je mnogokrat kot dober cerkveni govornik z navdušeno besedo oznanoval, da bi nebeška Kraljica ranjkemu g. Mateju izprosila večni mir in rajski dom.

Iz Kamnika, 9. januarja. (Tolovajsk napad.) V našem okraju že dolgo ni bilo slišati o tolovajskem napadu, kakoršen se

je zgodil v soboto zvečer v naši okolici. Med 6. in 7. uro sta se namreč posestnik in mlinar Matej Drolc in njegov sosed iz Kamnika vsak na svojih saneh peljala domu proti Gorenjemu Tuhinju. Kake pol ure od mesta pa ju napadejo trije rokovači. Prvi voznik zapazivši nevarnost je vdaril po konji in jo srečno popihal. Drolc pa ni bil tako srečen. Eden omenjenih rokovačev se med tem, ko sta se druga dva skrila v grmovje, vstopi od zadej na sani in začne z nožem zbadati moža, ki je začel na pomoč klicati. Sosed, ki se je bil že odpeljal, se na to vrne nazaj in je z revolverjem, ktere ga je imel pri sebi, ustrelil na telovaja, pa ga ni zadel. Potem sta ga z Drolcem zgrabila in sta ga hotela zvezati, pa iztrgal se jima je iz rok ter pobegnil. Drolc je še le zdaj čutil bolečine v trebuhu; nemudoma so poklicali zdravnika, ki mu je obvezal 5 ran, pa ker je bilo poškodovano tudi drobovje, ga ni bilo mogoče rešiti in Drolc je 7. t. m. umrl.

Ravno isti večer se je iz Tuhinja domu v Kamnik peljal meščan Fröhlich, ktere ga sta omenjena Tuhinjca opomnila na nevarnost ki mu preti pred tolovaji. Res so tudi njega napadli. Eden je skočil k konju in ga je hudo ranil na vratu, pa prišel je med tem pod sani, druga dva pa sta omahnili na stran in meščan jim je srečno ušel.

Pravijo, da predrzni tolovaj, ki je z nožem napadel Drolca, je neki potepuh, ki je še le nedavno prišel iz ječe. Menda se mu je tam predobro godilo, da hoče z novim hudodelstvom zopet za dalj časa priti tje. Skrajni čas bi tedaj bil, da bi se taki nevarni ljudje ostrejši kaznovali in po kaznilnicah ne pitali, ampak postili in pokorili. Ta pa, ki je zavratno umoril mirnega popotnika, pač ne zasluži drugega kakor vislice, kadar gosposki pride v roke.

Iz Korena, krške fare 2. januarja. Kmečki ljudje pri ženitvi premalo gledajo na to, ali bo zakon zares tudi srečen ali ne. Glavno načelo jim je, da sta sin ali hči dobro preskrbljena. Bosta pa li v zakonu srečna ali ne, na to se dosti ne gleda. Tudi v našem okraju se je neki posestnik poročil s hčerjo premožne hiše, kateri se je prej dobrikal skoz 4 leta in jo zapeljal. Pa komaj je bila poroka dovršena, in so se svatje zbirali, da bi šli na ženitovanje, je ženin zginit; svatje odidejo v nevestino hišo, in pošljejo godce ženina iskat, ki ga naposled najdejo doma in pripeljejo na svatovščino. Ko pa je ženitovanje minulo, bila sta si ženin in nevesta zopet tuja, nista spredovorila med seboj, ter sta vsakako ločena. Mladenči in deklice, pa tudi očetje in matere imejte pri sklepanju zakonov vedno pred očmi prihodnost in srečo svojo in svojih otrok.

Nemškutarski glas se je začel tudi pri nas širiti, in ne zamerili bi mu, če bi dotični ljudje res znali nemški govoriti, ali to vam je nekaka zmes nemških in slovenskih besedi, ki more pri vsakem človeku stud zbuditi. In taki ljudje se hočeje še naši duhovščini v bran postavljati in se ponašajo, kakor da bi bili vso modrost z veliko žlico zajemali, ker par nemških, dasi jako popačenih besedi umejo.

Domače novice.

V Ljubljani 12. januarja.

(Ker je Lercherjeva knjigarnica) zaprta in p. i. naročnikom raznih v snopičih izhajajočih knjig, zabavnikov in drugih reči ne more več pošiljati, priporoča se **Kierrova** knjigarnica p. i. občinstvu, ki mu bode dotična nadaljevanja raznoterih knjig ali zabavnih časni-

kov točno in urno poskrbovala. Naslov za vna-
nje naročbe se glasi: O Klerr-ova knjigarnica
na Starem trgu v Ljubljani.

(Banka „Slovenija“) bode prodala svoji
hiši. Kdor hoče eno ali drugo kupiti, naj to
do 15. februarja s kupno ceno vred naznani
bankinemu ravnateljstvu. Hiša v zvezdi je ce-
njena na 38.000 glđ.

(Protestantovskej šoli) v Ljubljani je učni
minister podelil pravico javnosti. „Tagblatt“,
se zaradi tega silno raduje, ker je s tem za-
gotovljen obstanek ljudske šole z nemškim
učnim jezikom. S tem je „turški“ list zopet
pripoznal, da njegovi stranki ni tolikanj za
ljudski napredek, kakor marveč za ponem-
čevanje.

(Slovensko gledališče). V torek 15. t. m. se
bode prvič predstavljala mikavni igrokaz v
5 dejanjih in 7 podob „Roman ubozega mla-
dega moža“ ali „Ubožani plemenitaž.“ — Vstre-
zaje zahtevam pustnega časa pa pripravljaj
dramatično društvo za predstavoburko — ka-
kor navlaš za pust — „Robert in Bertram“
v 4 oddelih s petjem, plesom in navlaš na-
ročena, in čujemo izza kulis, da jo je nas ta-
lentirani kapelnik, g. Stöckl, mojstersko spisal
ter da so skušnje za petje in igro prav živahne.

(Železnica) na gornjem Štajarskem in Av-
strijskem bila je včeraj tako zametena, da so
se vsi vlaki zakasnili.

(V otroški bolnišnici) na Poljanah bodo
v nedeljo 13. t. m. obhajali božičnico, pri
kateri se nadejajo obilne vdeležbe p. i. pod-
pornikov in ustanovnikov.

Razne reči.

— Duhovske premembe. V lavan-
tinski škofiji: Župniki so postali č. g. Vinko
Geršak pri sv. Kungerti na Pohorju, Jakob
Košan na Zgornji Poljskavi in Jožef Sovič v
Stopercih. Č. g. Jožef Satler pride za kaplana
v Šmartin pod Šalekom, č. g. Jož. Črnko pa
v Frajham.

— V tržaški škofiji: Umrle je 1. t. m.
č. g. Peter Degrassi, sostolni vikar in katehet
v Kopru. R. I P.

— Narodna čitalnica kamniška
napravi prihodno nedeljo 13. t. m. veselico s
sledečim programom; 1. Mihova ženitev, zbor,
2. „roka v roko“ za 2 citre od J. Umlaufa
igrana na 4 citre in na Streich citre, priredil
Fr. Ozbič. 3. Večerna, četverospjev od A. Här-
tla. 4. Vojaška, zbor, od dr. B. Ipavica. 5.
Kdor prej pride, prej melje, šaloigra z kupleti
v 2 dejanjih. 6. Ples. Vstopnina navadna,
začetek ob 7 uri zvečer; k tej besedi najljude-
neje vabi Odbor.

— Goriška čitalnica. Pri občnem
zboru dne 29. decembra 1877 so bili izvoljeni:
za predsednika: prof. Mat. Lazar, za denar-
ničarja: g. Lovro Rabič, za odbornike: gg. Dr.
N. Tonkli, Ant. Šantelj, Fr. Povše, Fr. Vidic,
Fr. Vodopivec ml., Ant. Hribar, Ant. Skubin,
za namestnika: gg. Fr. Furlani in Tance.

Odbor se je 30. t. m. konstituiral tako-le:
Predsednikov namestnik g. Fr. Povše, knjiž-
ničar g. Ant. Šantelj, hišni gospodar g. Ant.
Skubin, pevovodja g. Ant. Hribar, tajnik g.
Fr. Vidic. V veselični odsek so izvoljeni gg.
Dr. N. Tonkli, Ant. Šantelj, Fr. Vodopivec
Ant. Hribar, iz neodbornikov pa gg. Avgust
Škraba, Ant. Ferfila, pa Fr. Furlani.

— Č. g. Jožef Polič, kurat v gra-
diški hiralnici in rojen Slovenec od sv. Urbana
pri Ptujju je umrl. Bil je zvest narodnjak, in
podpornik slovenske književnosti. R. J. P.

— Tržaški lahoni so vsa gledišča za-

prli, ko so zvedeli, da je italijanski kralj umrl.
To ravnanje predsedala celo nemškim liberalnim
listom, ki bi pa ne smeli pozabiti, da ravno
nemško - liberalna stranka zatirovanje slo-
venski živelj največjo potuho daje lahonskim
rogoviležem.

— Počasen strup. „O, za božjo voljo!“
rekel je zdravnik nekemu, „vi pijete kavo! Ali
ne veste, da je kava počasen strup?“ „O, to
je da, počasen pač mora biti, ker ga pijem že
čez šestdeset let,“ odgovori oni.

— Dober odgovor. Plemenitnik djal
je v družbi: „Da bi imel jaz zabitega sina,
moral bi postatati duhoven“. Po naključni pri-
čujoč duhoven pa zavrne: „Vaš gospod oče
bili so drugih misli.

— Brez jezika. „Oh vendar nisi mrtva?“
vprašal je skrbni mož ženo, ko je blizu nju
treščilo in je ona padla na tla. „Mrtva ne,
odgovori, „le govoriti ne morem.“

— Iz mode. Gospa vprašala je zdravnika
o koristi zdravila, ktero je bilo sedaj ravno v
modi. „O prav dobro je,“ odgovori vprašani.
„samo prosim, hitite; kajti taka zdravila po-
magajo k večem šest tednov.“

Telegrafične denarne cene 11. januarja.

Papirna renta 63.70 — Srebrna renta 66.90 —
Zlataranta 74.70. — 1860letno državno posojilo 113.75
Bankine akcije 810 — Kreditne akcije 221.25 — London
119.10 — Srebro 103.85. — Ces. kr. cekini 5.66. — 20
frankov 9.51.

Umrli so:

Od 8. do 11. januarja: Marjeta Jager, želez. kond.
v. 44 l., za jetiko. Polde Merlak, vrad. o. 2 l., za vo-
deno glavo. Marija Žvokelj, molar. ž. 73 l., za pljuč-
nico. Cecilia Lavrič, kuharica 70 l., za vodenico. Laura
Jagedic, davk. višjega nadz. o. 4 1/2 l., za srčico. —
Tomaž Vidunič, vojak 53 pešpolka 24 l. (31. dec.) v
vojaški bolnišnici. Fr. Ihan, davk. vradnik v pokoji
56 l., za rakom v želodcu.

Eksekutivne dražbe.

19. januarja: 2. Toman iz Kamne gorice, v Ra-
dolici. 2. Pegav iz Vipave. 2. Kodela iz Budanj. 2.
Žgur iz Podrage. 2. Božič iz Poreč, vsi v Vipavi. 1.
Stukelj iz Otovje, v Črnomlju. 2. Ivane iz Velikih Po-
ljan. 1. Obreza iz Travnika. 1. Gnidec iz Podstenj. 1.
Perko iz Kompolj. 3. Merhar iz Dolenje vasi. 3. Knoll
iz Ribnice. 3. Lesar iz Zapotoka. 2. Bartol iz Travnika,
vsi v Ribnici. 1. Rabič iz Križa na Rebrji, v Trebnjem.
1. Pečnik in 3. Kalan, v Loki. 1. Torč iz Gorič, v
Kranji. 1. Križanič od sv. Križa, v Kostanjevici. 2.
Občinsko posestvo iz Studenca. 2. Osana z Razdrtega,
oba v Senožečah. 2. Dobravec iz Trizina, v Kamniku.
1. Zalar iz Zapotoka. 1. Prime iz Iške vasi. 1. Klančar
iz Studenca. 1. Poderžaj iz Zavoglja vsi, v Ljubljani.

14. januarja: 2. Nemanč iz Božakova. 2. Slo-
brdnik iz Sannje vasi. 2. Kocjan iz Želebej. 2. Kra-
marič iz Bojane vasi. 2. Horvat iz Budnarc vsi v Metliki.

Prostovoljna prodaja mlina.

V prav prijetnem kraju na Kranjskem pri
iztoku reke „Kerke“ na prav močni vodi se
prodaja mlin, katerega suša in povoden ne
ustavlja. Ima pet tečajev s stopami. Tudi
je lepa prilika si postaviti žago ali kovačnico.
Zraven je zemljišča blizu treh oralov; tudi
hostna in pašniška pravica. Hiša ima štiri
sobe; dalje so tu potrebne kleti, kasča, ske-
denj, stanica za mrvo, dva živinska hleva in
kozolec s šestimi razdeli. Vse je v prav
dobrem stanu ter se bo oddalo po nizki
ceni. Kdor želi to posestvo kupiti, naj se
oglasí ali pisмено ali še bolj prav osebno pri
posestniku

Francu Bregar-ju
na Kerki.

P. Obergurk bei Pösendorf.

Pri založniku H. Ničmanu je na svitlo prišla

Slovenska kuharica

ali

navod navadna in imenitna jedila okusno skuhati,

spisala in na svitlo dala

Magdalena Bleiweisova.

Da so bukve „Slov. kuharica“ občinstvu jako pri-
ljubljene in koristne, dokaz temu je urna razprodaja
prvega natisa, ker je pa drugi natis pomnožen in tudi
popravljen z novo in staro mero, upamo, da bodo naše
slovenske kuharice radostno po njih segale.

Cena mehko vezane 1 gl. 30 kr., terdo vezane
1 gl. 80 kr. (3)

Janez Fabian,

štacunar pred šolami v Ljubljani

prodaja zraven pravega afrikanskega ka-
dila z dišečo primesjo ali brez nje in cer-
kovne Mili-sveče zanaprej tudi po nizkih
cenah

voščene sveče

iz tovarne Alojzija Baderja v Gorici,

ki je bila odlikovana s srebrno svetinjo in
častnim diplomom pri svetovni razstavi v Pa-
rizu leta 1855, na Dunaji leta 1873, ravno
tako pri razstavah v Gorici 1854, Monakovem
1855 in Trstu leta 1871. — Te sveče so iz
čistega voska od čebel, ki se ne kidajo in
ne onečediijo altarja; gorijo mirno in se po-
časí povžijejo.

Vsaka naročba se hitro in natančno iz-
vrši po pošti ali železnici. (1)

Žitne cene preteklega tedna.

Za tiste, katerim nova mera in vaga še ni gladka, pristavili smo, koliko bi reči veljale po
stari meri. 1 hektoliter znaša 3²⁶/₁₀₀ mernikov.

Reči	V Ljub- ljani		V Novem- mestu		V Kranji		V Mari- boru		V Ptujju		V Ormažu		V Trstu		V Celovcu		V Zagrebu	
	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.
Pšenice (hektoliter)	9	76	10	20	10	80	9	50	9	60	8	80	—	—	9	34	8	90
Reži (hektoliter)	6	50	7	—	7	80	6	20	6	20	6	80	—	—	6	34	7	—
Reži (mernik)	2	—	2	15	2	45	1	90	1	90	2	9	—	—	1	92	2	15
Ječmena (hektoliter)	5	85	5	30	6	16	5	40	5	40	5	40	—	—	6	20	3	80
Ječmena (mernik)	1	80	1	63	1	80	1	60	1	66	1	66	—	—	1	91	1	16
Ajde (hektoliter)	7	30	7	28	7	30	8	—	6	70	4	60	—	—	6	86	7	80
Ajde (mernik)	2	25	2	22	2	24	2	46	1	88	1	40	—	—	2	11	2	40
Prosa (hektoliter)	6	50	6	—	6	16	6	40	5	60	7	80	—	—	4	46	6	60
Prosa (mernik)	2	—	1	85	1	88	1	97	1	62	2	40	—	—	1	36	2	3
Turšice (hektoliter)	7	48	7	30	7	20	6	50	6	—	5	—	—	—	5	18	6	40
Turšice (mernik)	2	30	2	24	2	21	2	3	1	85	1	95	—	—	1	60	1	97
Ovsa (hektoliter)	3	26	3	90	3	57	3	10	3	35	3	55	—	—	—	80	3	20
Ovsa (mernik)	1	—	1	19	1	6	1	—	1	—	1	6	—	—	—	92	1	—